

Lausunnon antaja:
Loviisan kaupunginhallitus
Mannerheiminkatu 4, PL 77, 07901 Loviisa

Yhteyshenkilö:
Kaupunkisuunnittelupäällikkö Marko Luukkonen
puh. 044 055 5403
marko.luukkonen@loviisa.fi

Lausunnon vastaanottaja:
Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Valittajat:

[REDACTED]

Valituksen asiamies:

[REDACTED]

osoite
puh

**LOVIISAN KAUPUNGIN LAUSUNTO YKSITYISHENKILÖIDEN VALITUKSEEN KOSKIEN
JOKINIEMEN AURINKOVOIMAOSAYLEISKAAVAA
hyväksytty kaupunginvaltuustossa 30.3.2026 § 36**

VASTAUS JA VAATIMUKSET

Loviisan kaupunki vaatii ensisijaisesti, että hallinto-oikeus jättää asian tutkimatta, koska valituksessa esitetyt vaatimukset ovat tarkoituksenmukaisuus- eikä laillisuusperusteisia. Toissijaisesti kaupunki vaatii valituksen hylkäämistä kaikilta osin perusteettomana.

Loviisan kaupunki vaatii valittajia korvaamaan oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

PERUSTELUT

TAUSTA

Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on käynnistetty Loviisan kaupunginvaltuuston päätöksellä 7.5.2025 (§ 45) hankekehitysyhtiö 3Flash Finland Oy:n aloitteesta. Suunnittelualueella ei entuudestaan ole yleis- tai asemakaavaa. Suunnittelualan laajuus on n. 263,9 ha. Tavoitteena on laatia osayleiskaava, joka mahdollistaa aurinkovoimatuotannon Jokiniemen kiinteistön (434-477-1-42) peltoalueilla.

Aurinkovoimahanke:

Suunniteltu aurinkovoimahanke on ns. agri-PV-hanke eli Jokiniemen kiinteistöön kuuluville peltoalueille on tavoitteena sijoittaa aurinkopaneeleita siten, että viljely aurinkopaneelien väliin jäävillä alueilla on edelleen mahdollista. Hanke edustaa modernisoituvaa, ilmaston lämpenemistä osaltaan ehkäisevää maanviljelytoimintaa. Jokiniemen tilan omistajan tavoitteena on agri-PV-hankkeen kautta varmistaa tilan tuotannonkasvu ja elinvoimaisuus. Aurinkovoimalan toteuttaja tulee tekemään voimalan rakennuttua voimalan alueella tutkimuksen yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa siitä, kuinka biodiversiteettiä voidaan vahvistaa agri-PV-hankkeiden alueella ja samalla lisätä maanviljelyn tuottavuutta.

Uusiutuvan energian tuotantoa pyritään sekä EU:n energia- ja ilmastostrategian että hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti lisäämään nykyisestä. Euroopan parlamentti on hyväksynyt Euroopan ilmastolain, jonka mukaan EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoite on 55 % nykyisestä ja tavoite ilmastoneutraaliudesta vuoteen 2050 mennessä on laillisesti sitova. Aurinkovoimalan rakentaminen Loviisan kaupunkiin Jokiniemen tilan alueelle noudattaa EU:n asettamia tavoitteita fossiilisen energian korvaamisesta uusiutuvilla energianlähteillä.

Aurinkovoimalan toteuttaminen tukee myös kotimaiselle energiantuotannolle ja energiantuotannon omavaraisuudelle asetettuja tavoitteita. Toimintavarma energiahuolto on tärkeä osa kansallista huoltovarmuutta.

Jokiniemen tilalle suunniteltu agri-PV-hanke on European Commission Innovation Fund IF24 -ohjelman tukema hanke, joka on kiireellinen. Hankkeelle on myönnetty merkittävä EU-tuki, EU-step seal -dokumentti on lausunnon liitteenä 12. Hankkeen kehittäjäyhtiö 3Flash Finland Oy toimittaa pyynnöstänne lisäksi erillisen kiirehtimispyynnön EU:n taholta. Tavoitteena on varmistaa, ettei hankkeelle myönnetty n. 17 miljoonan euron tukikokonaisuus vaarannu osayleiskaavan lainvoimaisuuden mahdollisen viivästyksen vuoksi.

Osayleiskaavan käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava tuli vireille kaupunginvaltuuston päätöksellä 7.5.2025 (§ 45).

Asiakirjajulkisuus ja osallistaminen kaavaprosessiin

Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta päätti kokouksessaan 18.6.2025 (§ 110) asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman yleisesti nähtäville yhtä aikaa osayleiskaavaluonnoksen kanssa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetettiin nähtäville koko kaavaprosessin ajaksi 10.7.2025.

Osayleiskaavaluonnos ja siihen liittyvät asiakirjat pidettiin yleisesti nähtävillä 10.7.–22.8.2025 välisen ajan Lovinfossa sekä kaupungin www-sivuilla (AKL 62 §, MRA 30 §). OAS:n ja kaavaluonnoksen nähtävilläolosta kuulutettiin Lovinfon virallisella ilmoitustaululla, kaupungin www-sivuilla sekä paikallislehdissä 10.7.2025. OAS:sta ja osayleiskaavaluonnoksesta pidettiin yleisötilaisuus Ruotsinpyhtäällä 5.8.2025.

Osallisilla oli mahdollisuus antaa mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä osayleiskaavaluonnoksesta kirjallisesti 22.8.2025 mennessä (MRL 6 §, 62 §). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä osayleiskaavaluonnoksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot.

Osayleiskaavaehdotus pidettiin yleisesti nähtävillä 11.12.2025–16.1.2026 välisen ajan Lovinfossa sekä kaupungin www-sivuilla (AKL 65 §, MRA 19 §). Kaavaehdotuksen nähtävilläolosta kuulutettiin Lovinfon virallisella ilmoitustaululla, kaupungin www-sivuilla sekä paikallislehdissä 11.12.2025. Osallisilla oli mahdollisuus antaa kaavaehdotuksesta muistutus 16.1.2026 mennessä. Kaavaehdotuksesta pyydettiin lausunnot viranomaisilta.

Viranomaisyhteistyö

Osayleiskaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 27.5.2025. Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 12.2.2026.

Osayleiskaavamuutoksen hallinnollinen käsittely

- Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, kaavoitusaloite 27.2.2025 § 23.
- Kaupunginvaltuusto, päätös osayleiskaavatyön aloittamisesta 7.5.2025 § 45.
- Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, päätös osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä osayleiskaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta 18.6.2025 § 110.
- Tekninen lautakunta, päätös osayleiskaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta 27.11.2025 § 45.
- Kaupunginvaltuusto, osayleiskaavan hyväksyminen 30.3.2026 § 36.

PYYNTÖ KIIREELLISESTÄ KÄSITTELYSTÄ

Loviisan kaupunki pyytää, että hallinto-oikeus käsittelee valituksen kiireellisenä alueidenkäyttölain 188. a § nojalla. Säännös koskee uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittävää kaavaa koskevan valituksen käsittelyä.

Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittävä kaava: sen pinta-ala on n. 263,9 ha ja se mahdollistaa merkittävän aurinkovoimakapasiteetin rakentamisen. Hankkeelle on myönnetty European Commission Innovation Fund IF24 -ohjelman tukikokonaisuus, jonka arvo on merkittävä. Tukikokonaisuuden säilyminen edellyttää, että kaava saa lainvoiman tietyssä määräajassa. EU-rahoituksen step seal -dokumentti on lausunnon liitteenä 12, ja erillinen kiirehtimispyyntö EU:n taholta toimitetaan pyydettäessä.

LAUSUNTO VALITUKSESSA ESITETTYIHIN VÄITTEISIIN

Loviisan kaupunki katsoo, että sen tekemä päätös, johon valitus kohdistuu, on lainmukainen. Loviisan kaupunki katsoo, että valittajat eivät ole valituksessaan esittäneet sellaisia laillisuusperusteisia vaatimuksia ja niiden perusteluita, jonka perusteella kaupunginvaltuuston tekemää kaavan hyväksymispäätöstä tulisi muuttaa. Valittajat eivät esitä faktisia perusteita päätöksen lainvastaisuudelle eikä lainvastaisuutta tule ilmi myöskään valittajien vaatimuksista.

Valittajat ovat esittäneet valituksessaan Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaisuusperusteita, joiden arvioiminen on toimeenpanovallan käyttöä. Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan asiassa ei ole tapahtunut tosiasiallista lainvastaista menettelyvirhettä eikä tarkoituksenmukaisuusharkintaa tulisi menettelyvirheenä ratkaista.

Loviisan kaupunki katsoo, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on laadittu AKL:n 39. §:n sisältövaatimusten mukaisesti.

Valitus

Valittaja katsoo, että kaupunginvaltuuston päätös hyväksyä aurinkovoimaosayleiskaava tulee kumota, koska päätös on syntynyt puutteellisin ja riittämättömästi valmistelluin perustein sekä on ristiriidassa niiden vaatimusten kanssa, jotka on asetettu kaavoituksen sisällölle, vaikutusten arvioinnille ja yleisten ja yksityisten intressien hyväksyttävälle suhteuttamiselle. Valittaja katsoo myös, että kaavaratkaisu perustuu riittämättömiin selvityksiin hankkeen tosiasiallisista seurauksista lähiympäristölle, maisemakuvulle ja asuinympäristölle ja että päätös rasittaa lisäksi kohtuuttomasti kiinteistönomistajia kaava-alueen välittömässä yhteydessä. Lisäksi valittajan mukaan päätöksen perustelut näyttävät puutteellisina, sillä niistä ei läpinäkyvällä tavalla käy ilmi, miksi esille tuotuja huomautuksia ja maltillisempia vaihtoehtoja ei ole huomioitu.

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa.

Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen mukaisten otsikoiden mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

1. Etäisyydet

Valitus:

”Nyt hyväksytystä osayleiskaavasta puuttuvat riittävät suojaetäisyydet. Valittajat viittaavat FCG:n laatimaan selvitykseen aurinkopuistoista, joka on päivätty 13.1.2023. Selvityksessä käsitellään minimietäisyyksiä aurinkopuistojen ja erityyppisten rakennusten ja infrastruktuurin välillä. Selvityksen mukaan minimietäisyyden asuntojen ja loma-asuntojen välillä tulisi olla 250 metriä, mikä perustuu viranomaissuositukseen. Vastaavia ohjeita ilmenee myös selvityksestä, jonka Uudenmaan liitto otti esille vuonna 2017 ja jossa minimietäisyys asunnoilta sekä loma-asunnoilta määritellään esimerkiksi 200 metriin.

Kyseisessä Jokiniemen aurinkovoimapuiston osayleiskaavassa näitä minimietäisyyksiä ei ole kuitenkaan tutkittu tai määritelty. Kaavan liitekartasta voidaan päätellä ainoastaan summittaisia ja ohjaavia etäisyyksiä, mikä ei täytä vaatimusta tarpeeksi täsmällisistä ja luotettavista suunnitteluperusteista. Voidaan kuitenkin todeta, että etäisyydet ovat merkittävästi pienemmät kuin suositukset, joihin on viitattu kahdessa edellä mainitussa selvityksessä.

Tämän luonteisissa hankkeissa tulisi yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti soveltaa samoja minimietäisyyksiä riippumatta siitä, missä päin maata hanke sijaitsee. Saatavilla olevasta aineistosta selviää kuitenkin, että tätä ei ole otettu huomioon kyseisessä tapauksessa.

Jokiniemen rakennusinventoinnin kuvista käy ilmi, että etäisyys aurinkovoimalan ja asuinrakennusten välillä on joissain kohdissa vain 25 metriä, mikä poikkeaa merkittävästi etäisyyksistä, joita toisissa yhteyksissä pidetään välttämättöminä.

Lisäksi kartta-aineistosta ilmenee, että annettu 250 metrin etäisyys ei myöskään toteudu [REDACTED] talolla (Björkkulla/Fräknesbäcken), jossa ehdotettu suojavyöhyke on noin 100 metriä.

Myöskään aivan kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevalle kiinteistölle ei varmisteta suoja-aluetta kaikissa suunnissa; yhdessä suunnassa suojavyöhyke puuttuu kokonaan hakkuiden seurauksena.

Osayleiskaavasta annetusta palautteesta sekä vastineista (s. 18) käy ilmi, että suojavyöhykkeiden laajentamista on ehdotettu. Tämä on kuitenkin pantu merkille vain muotoilulla ”merkitään tiedoksi” tekemättä mitään todellisia muutoksia.

Kaiken kaikkiaan tämä osoittaa, ettei suojaetäisyyksiä ja suojavyöhykkeitä ole määritetty johdonmukaisesti eikä riittävästi, mikä vielä korostaa puutteita kaavan vaikutusten arvioinnissa ja sen arvioinnissa, miten se vaikuttaa lähellä olevaan asutukseen.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että virallista ohjetta aurinkovoimaloiden etäisyydelle asunnoista ja loma-asunnoista ei ole määritetty. Aiheesta on laadittu erilaisia selvityksiä, muun muassa juurikin valittajien mainitsemat raportit, mutta virallista ohjeistusta ei ole olemassa. Ympäristöministeriössä on laadittavana opas aurinkovoimaloiden kaavoituksesta ja lupamenettelystä suunnittelun tueksi; oppaan laatiminen on yhä kesken. Samoin on kesken alueidenkäyttölain uudistus, johon tulee sisältymään säädöksiä aurinkovoimarakentamisesta. Aurinkovoimarakentamiseen sovelletaan tällä hetkellä samoja säännöksiä kuin muuhunkin rakentamiseen, ja voimaloiden etäisyydet asutukseen ja loma-asuntoihin määrittävät kaavoituksen kautta tapauskohtaisesti.

Loviisan kaupunki toteaa, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavaan on määritetty riittävät suojavyöhykkeet (EV). Aurinkovoimaosayleiskaavan suunnittelualueen läheisyydessä ei sijaitse loma-asuntoja. Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavaan osoitetun aurinkovoimalan alueen (EN-aur) raja on kaavassa osoitettu vähintään 100 m päähän asuinkiinteistöjen rajoista, jolloin itse asuinrakennuksiin muodostuu välimatkaa EN-aur-alueen rajasta todellisuudessa enemmän kuin 100 m.

Huomattava on, että EV-alueille tulevien istutusten takia aurinkopaneelirivistöt eivät tule ulottumaan EV-alueiden reunaan saakka, vaan EV-alueiden ja paneelirivistöjen väliin tulee jäämään noin 60–90 m levyinen viljelykaistale puuston varjostusvaikutuksesta johtuen. EV-alueille istutettavan puuston ja muun kasvustonvarjostusvaikutuksen takia paneelirivistöjen etäisyys puustosta tulee olemaan 2–3 x puuston kasvukorkeus, joka esimerkiksi rauduskoivulla on noin 30 m.

Loviisan kaupunki toteaa, että suojaviheralueen (EV) leveydestä kiinteistön 434-486-1-81 (Björkkulla/Fräknesbäcken) kohdalla on keskusteltu kaavatyön aikana kiinteistönomistaja Markus Malmin kanssa, ja suojavyöhyke on määritelty kyseisen keskustelun pohjalta hyväksytyyn osayleiskaavaan. Kiinteistön 434-486-1-81 kohdalla suojaviheralueen leveys 100 m on määritelty kiinteistön rajasta, jolloin kiinteistöllä sijaitsevaan asuinrakennukseen muodostuu välimatkaa EN-aur-alueen rajasta 208 m.

Loviisan kaupunki toteaa, että aurinkovoimalan alueen (EN-aur) rajan etäisyys Jokiniemen tilan asuinkäyttöön rekisteröidyistä rakennuksista on lyhimmillään 129 m, ei siis 25 m, kuten valittajat esittävät.

2. Harhaanjohtavat kuvat

Valitus:

”Jotta hankkeen vaikutukset ympäristöön olisi mahdollista arvioida oikealla ja asianmukaisella tavalla, on sen pohjan, jolle päätöksenteko perustuu, oltava riittävän kattava ja luotettava.

Tässä tapauksessa ympäristövaikutusten arviointi perustuu osittain puutteellisiin ja jossain mielessä selvästi harhaanjohtaviin selvityksiin. Tämä koskee erityisesti esitettyjä visualisointeja (havainnekuvia, osayleiskaavan liite 10), jotka muodostavat keskeisen osan hankkeen maisema- ja ympäristövaikutusten arviointia.

Visualisoinnit on tuotettu vääristä lähtökohdista ja sisältävät useita puutteita, jotka vaikuttavat niiden luotettavuuteen. Paneelien sijoitusta ei kuvata kaavaehdotuksen mukaisesti. Kuva-aineistosta käy ilmi, että paneelit vaikuttavat tietyissä havainnekuvin olevan suunnattu itään tai lounaan ja etelän välille, vaikka paneelit tulee kaavoituksen mukaan suunnata etelään. Tämä poikkeama vaikuttaa osaltaan siihen, että aurinkovoimala näyttää pienemmältä ja vähemmän hallitsevalta maisemakuvassa kuin mitä se tulee käytännössä olemaan.

Havainne kuvat myös rajoittuvat muutamaa valittuun näkymään, tarkemmin määrättyinä kahteen havaintokohtaan maanpinnalta sekä dronilla kahdesta kohdasta otettuihin kuviin. Nämä kaksi maanpinnalla olevaa havaintokohtaa sijaitsevat lisäksi läheisessä yhteydessä toisiinsa ja samassa ilmansuunnassa. Samalla on useita asuinkiinteistöjä, joista on näkymä suunniteltuun aurinkopuistoon aivan eri suunnista kuin niistä, jotka on huomioitu selvityksessä.

Tämä ei riitä antamaan edustavaa kokonaiskuvaa siitä, miten aurinkovoimala tullaan käsittämään eri suunnista ja erilaisten lähiasukkaiden toimesta. Jotta vaatimus luotettavista päätöksen perusteista täyttyisi, olisi visualisoinnit pitänyt esittää kaikista olennaisista

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

ilmansuunnista sekä edustuskelpoisilta etäisyyksiltä siten, että visuaalinen vaikutus voidaan arvioida todenmukaisesti. Lisäksi havainnekuvien paneeleiden tulisi luonnollisesti olla suunnattuja niin kuin ne todellisuudessakin tulevat olemaan suunnattuja, jotta havainnekuvat voisivat toimia päätöksen pohjana.

Kuvat on myös otettu 20 mm:n objektiivilla, vaikka ihmisen näkö vastaa noin 50:tä mm. Laajakuvaobjektiivin käyttö tarkoittaa sitä, että kohteet näyttävät pienemmiltä ja kauempana olevilta kuin mitä ne todellisuudessa ovat, mikä antaa harhaanjohtavan kuvan voimalan laajuudesta. Kuten antamastamme liitteestä ilmenee, kohteen koettuun kokoon vaikuttavat suuresti sekä etäisyys että polttoväli. Lyhyempi polttoväli (laajakulma) aiheuttaa sen, että kohde näyttää merkittävästi todellista pienemmältä, kun taas noin 50:tä mm vastaava polttoväli, joka on lähimpänä ihmisen näköä, antaa oikeamman esityksen. Liitteestä ilmenee selvästi, miten samat kohteet saavat oleellisesti erilaisen visuaalisen profiilin riippuen näistä parametreista.

Myös muuntamoiden ja muiden teknisten asennusten visuaalinen vaikutus on pienempi käytetyn polttovälin seurauksena. Kaiken kaikkiaan nämä valinnat tarkoittavat, että visualisoinnit järjestelmällisesti aliarvioivat hankkeen visuaalista vaikutusta. Tämä antaa hankkeesta todellista tilannetta edullisemmän vaikutelman, mikä horjuttaa aineiston arvoa päätöksen pohjana.

Tämä näkyy erityisen selvästi kuvassa kaksi, joka on otettu havaintokohdasta 4, jossa myös traktori on otettu mukaan vertailukohteeksi. Kyseinen kuva ilmoitetaan otetuksi 20 mm:n objektiivilla, minkä seurauksena kuvassa olevat kohteet näyttävät merkittävästi todellista pienemmiltä. Tämä käy ilmi selvästi liitteestä, johon viittaamme.

Kyseiset visualisoinnit on näin ollen muotoiltu tavalla, joka järjestelmällisesti aliarvioi voimalaitoksen visuaalista vaikutusta. Tämän seurauksena päättäjällä ei ole ollut pääsyä todenmukaiseen pohjaan, jotta hän olisi voinut arvioida hankkeen tosiasiallisia vaikutuksia.

Tämän perusteella olisi visualisointeja tullut täydentää selkeillä tiedoilla etäisyyksistä, polttovälistä ja mittakaavasta sekä ne olisi tullut muotoilla vastaamaan sitä, miten rakennus tullaan kokemaan sen valmistuttua. Tällaisten tietojen puuttuminen, yhdistettynä rajalliseen näkymien määrään, tarkoittaa sitä, että pohja on puutteellinen.

Ympäristövaikutusten arviointi ei myöskään täytä vaatimusta riittävästä ja luotettavasta päätöksen pohjasta, koska se perustuu olennaisin osin visualisointeihin, jotka ovat sekä vajavaisia että harhaanjohtavia.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki katsoo, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan alueelle sijoittuvan agri-PV-hankkeen osalta paneelien sijoitus alueelle on selkeä: paneelit tulevat sijoittumaan EN-aur-alueelle. Se, mihin tarkkaan ottaen paneelit tulevat sijoittumaan ja tulevatko paneelirivistöt sijoittumaan itä-länsi-suuntaisesti vai pohjois-etelä-suuntaisesti ei ole ollut selvillä osayleiskaavan laadinnan/hyväksymisen hetkellä. Aurinkopaneelien sijoittelu ja kokonaisuus alueittain selviää hankekehityksen edetessä tarkempaan aurinkovoimalan suunnitteluvaiheeseen. Kyseinen asia suunnitellaan tarkemmin ja ratkaistaan sijoittamislupa- ja rakentamislupaprosessin yhteydessä. Tämän takia osayleiskaavan liitteenä olevat havainnekuvat aurinkovoimalasta ovat viitteellisiä. Olennaista on, että havainnekuvat ja maisemaselvitys antavat kokonaiskuvan kaavaratkaisun maisemavaikutuksesta, mikä Envineer Oy:n 21.5.2025 päivätyn maisemaselvityksen perusteella täyttyy. Maisemaselvityksessä käytetty laajakulmainen objektiivinen (20 mm) on alalla yleinen menetelmävalinta, kun arvioidaan kokonaisvaikutusta laajalle peltoaukealle: kapeampi polttoväli ei kykenisi näyttämään koko vaikutuksen alaa yhdessä kuvassa.

Huomattava kuitenkin on, että EV-alueille tulevien istutusten takia aurinkopaneelirivistöt eivät tule ulottumaan EV-alueiden reunaan saakka, vaan EV-alueiden ja paneelirivistöjen väliin tulee jäämään n. 60–90 m levyinen viljelykaistale puuston varjostusvaikutuksesta johtuen. EV-alueille istutettavan puuston ja muun kasvuston varjostusvaikutuksen takia paneelirivistöjen etäisyys puustosta tulee olemaan 2–3 x puuston kasvukorkeus, joka muun muassa rauduskoivulla on noin 30 m.

Aurinkovoimalan alueelle sijoittuvat muuntoasemat inverttereineen tulevat olemaan varsinaiselle osayleiskaava-alueen pohjoisosaan osoitetulle sähköasemalle sijoittuvaa muuntajaa huomattavasti pienempiä. Aurinkopaneelien alueelle sijoittuvat muuntoasemat muuntavat aurinkopaneelien tuottaman matalajännitteisen sähkön kantaverkkoon sopivaksi keskijännitteiksi sähköksi. Muuntoasemat ja invertterit tulevat olemaan aurinkopaneeleja matalampia eivätkä tule erottumaan maisemassa.

3. Riskit

Valitus:

”Maisemaselvityksen kohdassa 2.1 (s. 6) esitetään havainnekuva suunnitelluista aurinkopaneeleista. Aineistoista käy ilmi, että paneelit on rakennettu niin, että ne seuraavat auringon asemaa liikkuvien mekanismien

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

avulla. Tämä toiminto tarkoittaa samalla kohonnutta henkilövaurioiden riskiä, erityisesti jos sivulliset pääsevät alueelle ja joutuvat kosketuksiin liikkuvien osien kanssa. Riski on erityisen huomattava suhteessa lapsiin ja nuoriin, joita rakenteilla kiipeily voi houkutella. Suunnittelupohjan mukaan aluetta ei kuitenkaan aidata, mikä vielä vahvistaa uhkakuvaa.

Liikkuvat osat, mukaan lukien ratas- ja kiertomekanismit, aiheuttavat konkreettisen puristusvammariskin. Tämän lisäksi voimalaitoksen mittasuhteista on epäselvyyttä. Eri osissa aineistoa ilmoitetaan esimerkiksi nivelpisteen korkeudeksi noin kaksi metriä, kun taas toisissa kohdissa korkeudeksi ilmoitetaan jopa 4,5 metriä. Infotilaisuudessa korkeuden kerrottiin olevan noin 3,5 metriä ja rivien välisen etäisyyden 6–6,5 metriä, kun taas toisissa tiedoissa etäisyyden rivien välillä mainitaan olevan 11–14 metriä. Tämä johdonmukaisuuden puute tiedoissa vaikeuttaa riskien ja voimalaitoksen todellisen muodon luotettavaa arviointia.

Lisäksi voidaan todeta, että voimalaitos, havainneaineiston mukaisesti, sisältää muita potentiaalisesti vaarallisia komponentteja, kuten sähköasennuksia ja teräviä tai hammastettuja rakenteita. Tästä huolimatta riittävät toimenpiteet henkilöturvallisuuden varmistamiseksi puuttuvat.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on lausunnossaan nimenomaan huomauttanut, että kulkeminen alueelle, jossa voi esiintyä hengenvaarallisia jännitteitä, tulisi estää henkilöturvallisuussyistä. Samalla suunnitelmissa kerrotaan, että aluetta ei aidata. Tämä on selvä ristiriita, jota ei ole käsitelty tyydyttävästi. Hankkeen suunnittelijan vastine on rajautunut siihen, että ”muuntamot tulee varmistaa sähkölainsäädännön mukaisesti ja että sähköasemat tulee aidata”, mutta siinä ei oteta kantaa koko laitokseen liittyvään kokonaisriskiin.

Edellä esitetyn perusteella on ilmeistä, että hankkeen aiheuttamia riskejä yleisön turvallisuudelle ei ole selvitetty eikä huomioitu riittävän laajasti. Jotta perustavat turvallisuusvaatimukset täyttyisivät, tulisi alue vähintään aidata tai muuten varustaa tehokkailla suojaustoimenpiteillä, jotka estäisivät asiattoman sisäänkäsyn. Tällaisten toimenpiteiden puuttuminen tarkoittaa, että hankkeen ei voi katsoa täyttävän vaatimuksia turvallisesta ympäristöstä.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia (ja rakentamiseen liittyviä lupateknisiä kysymyksiä) eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Loviisan kaupunki toteaa, että alue, jolle aurinkopaneelit tullaan sijoittamaan, on toiminut viljeltynä yksityisenä peltona, jolla ei aikaisemminkaan ole sallittu kulkua tai oleskelua.

Hankekehitysyhtiö 3Flash Finlandilta saadun tiedon mukaan paneelit ovat suunnitelman mukaan yhden akselin ympäri kääntyviä trackereita, joiden kääntymisnopeus on noin 0,25–0,5 astetta minuutissa (eli 15–30 astetta tunnissa). Tällaisesta erittäin hitaasta liikkeestä ei aiheudu valittajien väittämää puristumavammojen riskiä eikä se vastaa esimerkiksi teollisten koneiden liikkuviin osiin liittyviä riskejä.

Hankekehitysyhtiö 3Flash Finlandilta saadun tiedon mukaan aurinkovoimalalle tullaan toteuttamaan etävalvonta, jolla seurataan laitteiston sähköntuotantoa sekä paneelien, muuntamoiden ja inverttereiden toimintaa reaaliajassa. Etävalvontaan tullaan yhdistämään myös reaaliaikainen kameravalvonta. Viljely tulee jatkumaan aurinkopaneelien välissä, jolloin tilanomistaja omalta osaltaan valvoo alueen turvallisuutta.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on todennut Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan ehdotusvaiheesta 15.12.2025 antamassaan lausunnossaan, että henkilöturvallisuuden vuoksi tulisi estää pääsy kohteisiin, joissa voi esiintyä hengenvaarallisia jännitteitä. Aurinkopaneelialueelle sijoittuvat jännitteitä sisältävät muuntoasemat tullaan aitaamaan ja turvaamaan sähkölain mukaisesti siten, että pääsy niille estetään.

4. Heijastukset ja häikäisy

Valitus:

”Riittävää selvitystä häikäisy- ja heijastusvaikutuksista ei ole toteutettu. Kaavoituksen mukaan paneelien etupuoli tulee olemaan suunnattu kolmea lähellä olevaa kiinteistöä kohti, runsaan 100 metrin etäisyydellä. Paneelit on varustettu niin kutsutuilla seurantalaitteilla ja liikkuvat jatkuvasti pystysuorasta asemasta suorakulmaiseen asentoon suhteessa auringosta tulevaan valoon, mikä tarkoittaa sitä, että valonheijastuksia voi esiintyä vaihtelevina vuorokaudenaikoina.

Vaikka itse paneelien sanotaan olevan heijastamattomiksi käsiteltyjä, voi heijastuksia kuitenkin syntyä, erityisesti kehyksistä ja muista komponenteista. Riski on suurin auringon ollessa matalalla, kuten aamulla ja illalla, jolloin auringon valo osuu paneelisiin vinossa kulmassa ja heijastuu lähellä oleviin asuntoihin. Topografia vahvistaa tätä vaikutusta, koska maa nousee asutusta kohti, mikä tarkoittaa sitä, etteivät taaimmaisat paneelirivit jää edessä olevien varjoon vaan kasvattavat osaltaan heijastusalueita.

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Lisäksi puuttuu analyysi seurantajärjestelmän tarkkuudesta ja siitä, miten paneelit käyttäytyvät eri käyttöasennoissa, esimerkiksi, voivatko ne pysähtyä asentoihin, jotka vahvistavat heijastusvaikutuksia. Tulisi myös huomioida, että mahdolliset suojoimenpiteet kasvillisuuden muodossa eivät vaikuta välittömästi. Voi kestää jopa useita vuosikymmeniä ennen kuin puuistutukset saavuttavat sellaisen korkeuden ja tiheyden, että ne toimivat tehokkaana suojana häikäisyä vastaan.

Tekninen lautakunta on päätöksessään 18.6.2025 ilmoittanut, että häikäisyvaikutuksia minimoidaan ”mahdollisuuksien mukaan”, mutta tämä muotoilu on yleispiirteinen eikä sitä ole konkretisoitu tai seurattu todellisilla selvityksillä tai teknisillä toimenpiteillä. Häikäisyvaikutusten järjestelmällisen analyysin puuttuminen tarkoittaa, että potentiaalisesti merkittävää häiriötä ei ole huomioitu päätöksen perusteissa.

Hangon aurinkopuiston suunnittelun yhteydessä esimerkiksi Pöyry Finland Oy on toteuttanut mallinnuksen suunnitellun aurinkovoimalaitoksen häikäisyvaikutuksista suhteessa Hangontiehen sekä läheisiin asuinrakennuksiin.

Tämän perusteella voidaan todeta, että hankkeen seurauksia valonheijastusten ja häikäisyn osalta ei ole selvitetty riittävästi. Ottaen huomioon lyhyt etäisyys asutuksesta ja tuntuva häiriörisä kaavaa ei tulisi hyväksyä sen nykyisessä muodossa.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa.

Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki katsoo, että Jokiniemen tilalle toteutettavista aurinkopaneeleista ei tule syntymään merkittävää heijastushaittaa asutukselle. Mahdolliset heijastusvaikutukset tulevat kohdistumaan pääasiassa itse aurinkovoimalan alueelle tai voimalan välittömään reuna-alueeseen.

Hankekehitysyhtiöltä saadun tiedon mukaan nykypäivän aurinkopaneelit heijastavat takaisin vain 0,2–1 % saapuvasta auringonvalosta. Paneelien antireflektiivisen pinnan tarkoitus on absorboida mahdollisimman paljon auringon säteilyä ja muuntaa se mahdollisimman tehokkaasti sähköenergiaksi. Tästä syystä antireflektiivinen aurinkopaneeli ei heijasta juurikaan valoa takaisin vaan absorboi sen tehokkaasti. Esim. FAA:n (Yhdysvaltain ilmailuhallinto) näkemys on, että nykyiset aurinkopaneelit heijastavat vain hieman enemmän valoa kuin musta asfaltti tai vaikutus on suunnilleen vesistöjen tasolla, joka on paljon paljaan maaperän, kasvillisuuden, kattojen, lasin, lumen tai metallin heijastumaa

vähäisempää. Nykyisten aurinkopaneelien heijastus on tavallisen ikkunalasin, lumen tai metallin heijastumaa huomattavasti vähäisempää. Aurinkopaneelien kehysosat voidaan varustaa heijastuksenestopinnoitteella, joka lieventää heijastuvan säteilyn vaikutuksia ja siten minimoi häiriöt.

Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan mukaisesti rakennuttuaan aurinkopaneelit tulevat sijoittumaan reilusti yli 100 m päähän asuinrakennuksista, jolloin heijastusvaikutuksia asutukseen ei synny. Lisäksi asuinrakennusten ja aurinkovoimalan väliin on osayleiskaavassa esitetty suojaviheralueet (EV), joita koskee kaavamääräys: ”Alue tulee maisemoida istutuksin. Alueen istutuksissa on käytettävä seudulle luontaisia kasvilajeja.” Istutukset estävät suoria näkymiä paneelirivistöihin ja vähentävät paneelien mahdollista heijastusta.

5. Voimajohdon vaikutukset

Valitus:

”Asiassa on todettu, että liittyvää sähköinfrastruktuuria koskevia seikkoja on selvitetty tai tullaan selvittämään tarkemmin erillisen hankkeen puitteissa. Tällainen menettely ei kuitenkaan ole hyväksyttävää tässä yhteydessä. Voimajohtojen tarve on suunnitellun aurinkopuiston suora ja välttämätön seuraus, hankkeen kokonaisvaikutukset on sen vuoksi arvioitava yhdellä kertaa.

Siirtämällä tämä osa myöhempään vaiheeseen on laiminlyöty sen huomioiminen, mikä on hankkeen todellinen laajuus ja mitkä ovat ympäristölle ja maisemalle koituvat kokonaisvaikutukset. Jotta vaatimus riittävästä päätöksen pohjasta täyttyisi, tulisi myös voimajohtojen veto, laajuus ja vaikutukset olla selvitetty jo tässä vaiheessa.

On erityisen huomattavaa, että suunnitellut voimajohdot on tarkoitus sijoittaa yksittäisten maanomistajien metsämaille, mikä tarkoittaa konkreettista ja merkittävää kajoamista näihin kiinteistöihin. Tämä ei vaikuta ainoastaan maisemakuvaan, vaan myös maankäyttöön ja kyseisten kiinteistönomistajien oikeuksiin.

Vaikutusten arviointi on myös toteutettava, kun hankkeen voi olettaa aiheuttavan laadultaan ja laajuudeltaan merkittäviä ympäristövaikutuksia, varsinkin useiden toimenpiteiden yhteisvaikutukset huomioiden. Tässä tapauksessa suunnitellut voimajohdot muodostavat välttämättömän edellytyksen hankkeen toteuttamiselle. Kun nämä asiat huomioidaan yhdessä aurinkovoimalan kanssa, syntyy kaiken kaikkiaan merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Voimajohtojen käsitteleminen erillisenä hankkeena tarkoittaa todellisen vaikutuksen aliarvioimista ja kokonaisarviointin pois jäämistä. Tämän

perusteella olisi pitänyt toteuttaa täydellinen vaikutusten arviointi, joka sisältää myös voimajohtojen vaikutuksen.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että sähkönsiirron vaikutuksia on alustavasti arvioitu Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavaa varten laaditussa maisemaselvityksessä (Envineer Oy, 21.5.2005, kappale 3.8. Sähkönsiirron vaikutukset, sivut 37–38). Osayleiskaavan laadinnan aikana sähkönsiirrolle oli olemassa vielä kaksi eri linjausvaihtoehtoa eli lopullinen sähkönsiirron linjaus ei ole vielä tiedossa, vaan se ratkeaa aurinkovoimalan tarkemmassa suunnittelussa maanomistajien kanssa käytävien keskustelujen pohjalta. Hankekehittäjä 3Flash Finland Oy on pitänyt maanomistajille sähkösiirrosta kaksi yleisötilaisuutta, 5.8.2025 ja 25.11.2025, joissa on keskusteltu sähkönsiirron toteuttamisen vaikutuksista.

Loviisan kaupunki toteaa, että yleiskaavaa laadittaessa on selvitettävä hankkeen merkittävät vaikutukset sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin yleiskaavan suunnittelutarkkuus huomioon ottaen on tarpeen. Yleiskaavavaiheessa ei kuitenkaan edellytetä sellaista yksityiskohtaista teknistä tai oikeudellista selvitystä, joka kuuluu myöhempiin erityislainsäädäntöön perustuviin lupamenettelyihin, kuten sijoittamis- tai rakentamislupamenettelyyn, sähkömarkkinalain mukaiseen Energiaviraston hankelupamenettelyyn tai lunastusmenettelyyn.

Loviisan kaupunki toteaa, että hankeyhtiön vastuulla on yleiskaavan toteuttamisvaiheessa selvittää sähkönsiirron vaikutukset erillisten selvitysten pohjalta. Hankkeen toteuttajan vastuulla on neuvotella maanomistajien kanssa sopimukset, joissa määritellään esimerkiksi korvaukset maan vuokraamisesta sähkönsiirron käyttöön.

6. Maisema ja kulttuurihistoria

Valitus:

Lupa- ja valvontavirasto on tuonut esille, että suojaviheralueet ovat ainoa maisemavaikutuksia lieventävä toimenpide, joka sisältyy kaavaehdotukseen. Niiden tarkoituksena on varjostaa näkölinjoja pihaympäristöistä aurinkopaneelialueelle.

Suojaviheralueita on osoitettu kaavassa ainoastaan niiden maatilojen pihaympäristöjen eteen, jotka sijaitsevat kaava-alueen lounaisosassa.

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Lupa- ja valvontavirasto on katsonut, että myös maisemavaikutuksia Jokiniemen tilan ympäristölle tulee lieventää.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa lisäksi, että Jokiniemen tilakeskuksen kulttuurihistoriallinen maisema-arvo on kytketty ympäröivään avoimeen viljelymaisemaan. Myös muut tilaympäristöt maisema-alueella sijaitsevat avointen peltomaiden yhteydessä.

Valittajat jakavat lupa- ja valvontaviranomaisen käsityksen, että suojaviheralueet, jotka ainoastaan toimivat visuaalisina suojauksina, eivät ole riittävä lieventävä toimenpide. Alueen maisemaluonteen säilyttämiseksi vaaditaan, että avoimia peltomaita säilytetään tilaympäristöjen edessä siinä määrin, ettei avoin kulttuurimaisema häviä. Tämä käy selvästi ilmi esimerkiksi havainnekuvista, jotka on otettu havaintokohdasta 3. Kaavan mukaan siihen perustetaan suojaviheralue, mutta tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että aiemmin avoimen ja kumpuilevan peltomaiseman korvaa puustoisin suojavyöhykkeen ja sen takana olevan aurinkopuiston yhdistelmä, mikä muuttaa huomattavasti maisemakuvaa ja vähentää viihtyisyyttä.

On korostettava, että suojatoimenpiteet istutetun metsän muodossa eivät ole riittävä kompensatio hankkeen aiheuttamasta maisema-arvojen menetyksestä. Kiinteistönomistajille, jotka ovat hankkineet tonttinsa ottaen huomioon näkymän avoimeen kulttuurimaisemaan, tarkoittaa sellainen toimenpide käytännössä pikemmin alkuperäisen laadun menettämistä kuin vaikutuksen lieventämistä.

Alueelle ovat tähän asti olleet tyypillisiä avoimet kumpuilevat peltomaat ilman häiritseviä piirteitä, mikä on antanut alueelle korkean maisema-arvon. Tämän perusteella laajan aurinkovoimapuiston käyttöönotto saa varsin tuntuvan visuaalisen vaikutuksen.

Tulee myös huomioida, että kynnyksille, mitä pidetään häiriönä maisemakuvassa, on matalampi alueilla, jotka ovat aiemmin olleet suhteellisen koskemattomia. Sellaisessa yhteydessä myös muutokset, jotka muuten voitaisiin kokea kohtuullisiksi, vaikuttavat merkittävästi siihen, miten ympäristö koetaan.

Suunniteltujen suojaviheralueiden osalta voidaan vielä todeta, että ne käsitellään hyvin pinnallisesti kaava-aineistossa. Konkreettinen selonteko niiden muodostamisesta, perustamisesta ja hallitsemisesta puuttuu, mikä tarkoittaa sitä, ettei niiden todellista funktiota ja vaikutusta suojatoimenpiteenä voi arvioida.

Ehdotetut suojavyöhykkeet edellyttävät kasvillisuutta, joka voi käytännössä toimia tehokkaana visuaalisena erottajana. Havaintoaineistossa on kuitenkin käytetty esimerkkinä lehtipuita, kuten koivua. Lehtipuut eivät anna

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

riittävästi suojaa isona osana vuodesta, koska niissä ei ole lehtiä talvikaudella. Pysyvän suojavaikutuksen saavuttamiseksi tarvitaan sen sijaan havupuita.

Samalla tulee huomioida, että havupuut kasvavat hitaasti. Esimerkiksi kuusi saavuttaa yleensä noin 1,5 metrin korkeuden vasta 6–10 vuoden päästä. Tämä tarkoittaa, etteivät suojavyöhykkeet pitkän perustamiskauden aikana tule täyttämään tarkoitustaan, mikä vielä alleviivaa sitä, ettei suunnitellun toimenpiteen voida katsoa olevan riittävä tai välittömästi vaikuttava ratkaisu.

Kaavoituksessa ei lisäksi ole huomioitu alueen metsittämisen perusedellytyksiä. Yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti alueen soveltuvuus metsitykseen on tutkittava ennen kuin tällaisia toimenpiteitä suunnitellaan, koska kaikki avoimet tai käyttämättömät alueet eivät ole sopivia metsäntuotantoon.

Sellaisessa arvioinnissa on analysoitava erityisesti maaperän ominaisuuksia, kuten maalajia, ravinnetasetta, kosteutta ja pinnanmuodostusta. Esimerkiksi turvemaiden ja aiemmin viljellyn maan ravinnetaseessa voi näkyä epätasapainoa, kuten kaliuminpuutetta tai typen ylijäämää, mikä vaikeuttaa kestävä metsän perustamista. Myös hienorakeiset, tiiviit ja kosteat maat sekä alavat alueet voivat olla kelpaamattomia metsitykseen.

Kyseisessä tapauksessa tällainen analyysi puuttuu kokonaan, tai on joka tapauksessa puutteellinen. Ei ole esitetty mitään selvitystä siitä, sopiiko alue ylipäänsä metsitykseen tai mitä vaikutuksia sellaisella toimenpiteellä voisi olla ympäristön ja kestävyuden näkökulmista. Näin ollen kaavaratkaisu ei tältä osin ole riittävällä pohjalla, mikä myös osaltaan vaikuttaa siihen, että hankkeen vaikutusten kokonaisarviointi jää epätäydelliseksi.

Sen lisäksi ei ole huomioitu, kuinka kauan kestää ennen kuin kasvillisuus saavuttaa sellaisen korkeuden ja tiheyden, että se todella toimii tehokkaana suojavyöhykkeenä. Pitkän perustamiskauden aikana suojaviheralueet eivät sen takia tule täyttämään aiottua tarkoitustaan. Tulisi myös huomioida, että suojavaikutuksen tulisi olla pysyvä ympäri vuoden, mikä edellyttää kasvillisuutta, joka ei ole vain riippuvainen lehdistä kesäaikaan.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että aurinkopaneelit eivät tule peittämään koko peltoaluetta, vaan valittavasta teknologiasta riippuen kasvillisuusalueet paneelirivistöjen alla ja välissä tulevat toimimaan sekä maisemaa pehmentävänä tekijänä että myös viljeltävinä alueina.

Loviisan kaupunki toteaa, että Jokiniemen tilakeskuksen alue on osoitettu maatilojen talouskeskusten alueeksi merkinnällä AM/s, jonka kaavamääräys edellyttää alueen kulttuurihistoriallisen arvon sekä rakennusten ja pihapuuston säilyttämistä. Kulttuurihistoriaselvityksen pohjalta viidelle tilan rakennuksista on osayleiskaavaan annettu suojelumääräys, joka kieltää rakennusten purkamisen. Jokiniemen tilakeskukseen kohdistuvien maisemavaikutusten lieventämiseksi tilakeskuksen ja aurinkovoimala-alueen (EN-aur) väliin on osoitettu 25 metrin levyinen maatalousalue (MT), jolloin aurinkopaneelien alue ei tule ulottumaan aivan pihapiirin reunaan, ja maisema säilyy tältä osin avoimena.

Loviisan kaupunki toteaa, että aurinkovoimaloiden aiheuttamien maisemavaikutusten kokeminen on aina yksilöllistä eikä kokemusta voi yksiselitteisesti yleistää. Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavaan on osoitettu suojaviheralueet (EV) asutuksen ja aurinkovoimalan väliin, jotta asukkaalla on mahdollisuus valita, haluaako istutuksia asuinpaikkansa ja voimalan väliin vai ei. Aurinkovoimalan maisemavaikutus voidaan kokea myös siten, että istutuksia ei haluta lieventämään vaikutusta.

Loviisan kaupunki toteaa, että istutukset suojaviheralueille (EV) tulee toteuttamaan hanketoimija ja ne suunnitellaan asukkaiden ja hanketoimijan kanssa yhteistyössä alueiden topografia sekä maaperän ominaisuudet ja kosteusolosuhteet huomioon ottaen.

Jokiniemen tilakeskuksesta tulee avautumaan vain osittaisia näkymiä aurinkovoimalalle. Tilakeskukseen pihapiiriin muodostuu näkemäalueita, joita kuitenkin runsas rakennuskanta pihapiirissä paikoin todellisuudessa estää. Jokiniemen tilan rakennuksiin kohdistuvien maisemavaikutusten lieventämiseksi tilan ympärille, nykyiselle peltoalueelle, on osayleiskaavaan osoitettu 25 metrin levyinen maatalousalue (MT), joka jää vapaaksi aurinkopaneeleista.

7. Muut puutteet selvitysaineistossa

Valitus:

”Voidaan todeta, että kaavaehdotuksen pohjana olevia luontoselvityksiä ei ole toteutettu tarkoituksenmukaisina ajankohtina. Useat inventoinnit ovat luonteeltaan sellaisia, että ne täytyy toteuttaa tiettyinä aikoina vuodesta, jotta ne antaisivat luotettavia tuloksia.

Kyseisessä tapauksessa esimerkiksi lintuinventoinnit on tehty lokakuussa, mikä ei ole edustava ajankohta, jolloin voi arvioida pesivien lintujen esiintymistä tai alueen merkitystä lisääntymiskaudella. Tämä tarkoittaa, että on vaara, että tärkeitä lintufaunaa koskevia näkökantoja on unohdettu.

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Myös kasvi-inventoinnit herättävät kysymyksiä ajankohdan ja luotettavuuden osalta. On epäselvää, onko ne toteutettu aikana, jolloin lajit ovat tunnistettavissa, mikä on edellytys sille, että pystytään tekemään asianmukainen arviointi alueen luontoarvoista.

On vielä korostettava, että ELY-keskus on jo kohdistanut kritiikkiä selvitysten puutteisiin tässä suhteessa. Tästä huolimatta vaikuttaa siltä, ettei tunnistettuja puutteita ole korjattu riittävästi.

Kaiken kaikkiaan tämä tarkoittaa, ettei luontoselvitysten voida katsoa olevan riittävä ja luotettava päätöksen pohja.

Riittävää selvitystä melu- ja äänivaikutuksista ei ole myöskään tehty. Voimalan tekniset komponentit, kuten vaihtosuuntaajat, seurantalaitteet ja muuntamot, tuottavat pientaajuista ääntä ja infraääntä. Tämän tyyppistä ääntä voi olla vaikea havaita, mutta se voi kuitenkin vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin, esimerkiksi häiritsemällä tasapainoaistia ja koettua mukavuutta.

Sen lisäksi melua syntyy seurantajärjestelmän rasittuessa, ja mahdollinen mekaaninen lonksuminen voi vahvistaa äänikuvaa, erityisesti yhdistettynä tuulen vaikutukseen. Myös heikot tuuliolosuhteet voivat myötävaikuttaa äänen leviämiseen kauemmas.

Alueen pinnanmuodot vahvistavat häiriöiden riskiä. Maa nousee vähintään neljän lähellä olevan kiinteistön suuntaan, mikä tarkoittaa, että ääni voi kulkea ja keskittyä asuntoja kohti. Myös tuulettomissa oloissa tämä voi aiheuttaa sen, että ääni koetaan selvästi pihapiireissä ja asuinympäristöissä.

Tämän perusteella vaikuttaa siltä, ettei melu- ja äänivaikutusta ole selvitetty riittävän laajasti, erityisesti ottaen huomioon voimalaitoksen läheisyys asuntokiinteistöihin ja paikalliset maasto-olosuhteet.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava-alueella tehdyt linnusto- ja kasvillisuusselvitykset ovat riittäviä.

Pesimälinnustokartoitukset toteutettiin Envineer Oy:n 4.6.2025 päivätyn luontoraportin (kohta 4, sivut 25–28, taulukko 2) mukaisesti neljänä

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

maastopäivänä 19.–28.5.2025. Maastotyöt sisälsivät kolme aamukartoitusta (19.5.2025 klo 09:00–14:00, 20.5.2025 klo 05:00–10:30 ja 28.5.2025 klo 05:30–10:30) sekä yhden yöaikaisen kartoituksen (27.–28.5.2025 klo 22:00–01:00), joka oli kohdennettu pöllöjen, kehrääjän ja luhtahuitin tunnistamiseen. Sääolosuhteet olivat kaikkina kartoituspäivinä Suomen ympäristöhallinnon ohjeen edellyttämät: pilvetön taivas (0/8), heikko tuuli (2–6 m/s) ja kartoitukseen sopiva lämpötila (+8...+16 °C). Selvityksen ajoitus vastaa täysin Suomen ympäristöhallinnon ohjetta pesimälinnustokartoituksista, jonka mukaan Etelä-Suomessa kartoitus tehdään huhti–kesäkuun aikana, painopisteenä toukokuu. Valittajien väite siitä, että lintuselvitys olisi tehty lokakuussa, ei pidä paikkaansa. Mahdolliset lokakuun aikaiset havainnot ovat peräisin Suomen Lajitietokeskuksen Tiira-tietopalvelun historiallisista satunnaishavainnoista, jotka ovat luonteeltaan muuttolintuhavainnoja eivätkä korvaa systemaattisen pesimälinnustokartoituksen tuottamaa aineistoa, eivätkä ne ole esteenä aineiston riittävyydelle.

Envineer Oy on lisäksi pyytänyt linnustonselvitykseen Porvoon Seudun Lintuyhdistys ry:ltä (PSLY) asiantuntijalausunnon (laatija Jari Lehtinen). Asiantuntijalausunto on liitetty osayleiskaavan selvitysaineistoon ja kokonaisuudessaan Envineerin luontoraporttiin (s. 27). Lehtinen toteaa lausunnossaan nimenomaisesti, että historiallinen havaintoaineisto perustuu "melko satunnaisiin havaintoihin" ja että "aluetta ei ole viime vuosina kartoitettu mitenkään systemaattisesti". Asiantuntijalausunto on luonteeltaan tausta-aineisto, jonka pohjalta Envineer on suunnitellut ja toteuttanut systemaattisen maastokartoituksen — ei sivuuttaen lausuntoa, vaan toteuttaen sen sisältämät kartoitustarpeet.

Lehtisen lausunnossa mainitut huomionarvoiset lajit (peltosirkku, kirjokerttu, viiriäinen, peltopyy, huuhkaja, kanalinnut, vesialtaiden vesilinnut) on Envineerin kartoituksessa aktiivisesti etsitty. Suomen Lajitietokeskuksen Tiira-aineiston (2000–2025) mukaan kyseiset lajit on viimeksi havaittu alueella seuraavasti: peltosirkku 3.5.2013, kirjokerttu 30.6.2004, viiriäinen 2.6.2003, huuhkaja 27.1.2017. Peltopyystä ja haapanasta ei ole yhtään Tiira-havaintoa koko 25-vuotisen tarkastelujakson aikana. Envineerin systemaattisessa kartoituksessa kyseisiä lajeja ei havaittu. Tämä on yhtäpitävää sen kanssa, että lajit ovat alueellisesti taantuneet ja alueen elinympäristöt ovat muuttuneet (mm. kirjokertun aiemmat pusikot ovat metsittyneet).

Tiira-aineisto sisältää 25 vuoden ajalta yhteensä 107 satunnaishavaintoa, eli keskimäärin 4,3 havaintoa vuodessa. Yksinään tämä satunnaishavaintojen kokoelma ei muodosta sellaista systemaattista linnustonselvitysaineistoa, jota maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9. §:n ja 39. §:n mukainen kaavavaikutusten arviointi edellyttää. Envineerin 4.6.2025 päivätty luontoselvitys yhdistää:

- (i) systemaattisen maastokartoituksen 19.–28.5.2025
- (ii) Porvoon Seudun Lintuyhdistyksen asiantuntijalausunnon
- (iii) Suomen Lajitietokeskuksen ja Tiira-tietopalvelun aineistot, sekä viitasammakko-, lepakko-, kasvillisuus- ja lumijälkilaskennan.

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Selvityskokonaisuus täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) MRL 9 §:n ja 39 §:n luonnonarvojen vaalimista koskevan sisältövaatimuksen edellyttämät kriteerit. Selvityksessä alueelta havaittiin 50 lintulajia, joista kolme uhanalaista: tervapääsky (EN), haarapääsky (VU) ja naurulokki (VU). Lisäksi havaittiin yhdeksän lintudirektiivin liitteen I lajia. Uhanalaiset pääskyt käyttävät pesintään ja ruokailuun tilakeskuksen ympäristöä — eivät peltoaluetta, jolle paneelit sijoittuvat. Naurulokki on alueen ruokailija, ei pesimälaji. Vaikutusarvioinnin johtopäätös on, että hankkeesta ei aiheudu uhanalaisille tai direktiivilajeille merkittävää haittaa. Korkeimman hallinto-oikeuden vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (KHO 2019:160, KHO 2020:111) selvityksen tasoa arvioidaan suhteessa luontodirektiivilajien esiintymiseen ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tunnistamiseen — Envineer Oy:n selvitys täyttää nämä kriteerit.

Kasvillisuusselvityksen osalta Loviisan kaupunki toteaa, että Envineerin luontoraportti (kohta 3, sivut 14–25) on toteutettu 2.–3.6.2025, joka on putkilokasvien tunnistamisen kannalta soveltuva ajankohta. Inventoinnissa havaittiin alueen kasvillisuuden muuttuneen merkittävästi vuoden 2021 perinnebiotooppi-inventoinnin jälkeen: useilta aiemmin puustoisilta kuvioilta puusto on kaadettu osana viljelyalueiden laajentamista. Hankealueen eteläreunan tuoreen kankaan kuvio (kuvio 12) on arvioitu luonnontilaisen kaltaiseksi (arvoluokka 4, monimuotoisuutta tukeva kohde). Selvityksen perusteella hankealueen herkkyyks muutoksille arvioidaan vähäiseksi, sillä vaikutukset kohdistuvat tavanomaisiin lajeihin ja jo luontoarvonsa menettäneisiin luontotyypppeihin.

Uudenmaan ELY-keskus on käsitellyt luontoselvitykset aurinkovoimaosayleiskaavan viranomaisneuvotteluissa (aloitusvaihe 27.5.2025, ehdotusvaihe 12.2.2026). ELY-keskuksen lausunnoissa esitetyt huomiot luontoselvitysten täydentämisestä on otettu huomioon kaavan jatkovalmistelussa, ja selvitykset on todettu kaavavaiheen vaatimukset täyttäväksi. ELY-keskus ei ole esittänyt linnustoselvityksen riittävyteen kohdistuvaa kritiikkiä, joka edellyttäisi selvityksen täydentämistä luonnonarvojen vaalimista koskevan sisältövaatimuksen täyttymiseksi.

Kasvillisuusselvityksen osalta Loviisan kaupunki toteaa, että Envineerin luontoraportti (kohta 3, sivut 14–25) on toteutettu 2.–3.6.2025, joka on putkilokasvien tunnistamisen kannalta soveltuva ajankohta. Inventoinnissa havaittiin alueen kasvillisuuden muuttuneen merkittävästi vuoden 2021 perinnebiotooppi-inventoinnin jälkeen: useilta aiemmin puustoisilta kuvioilta puusto on kaadettu osana viljelyalueiden laajentamista. Hankealueen eteläreunan tuoreen kankaan kuvio (kuvio 12) on arvioitu luonnontilaisen kaltaiseksi (arvoluokka 4, monimuotoisuutta tukeva kohde). Selvityksen perusteella hankealueen herkkyyks muutoksille arvioidaan vähäiseksi, sillä vaikutukset kohdistuvat tavanomaisiin lajeihin ja jo luontoarvonsa menettäneisiin luontotyypppeihin.

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Valituksessa esitettyyn aurinkopaneeleista aiheutuvaan meluun liittyen Loviisan kaupunki toteaa, että voimalahankkeen tämänhetkisten suunnitelmien (3Flash Finland Oy) mukaan alueelle sijoittuvat aurinkopaneelit tulevat olemaan yhden akselin ympäri kääntyviä paneeleita, joissa ei yleensä ole merkittävää äänihaittaa, paneelit liikkuvat hitaasti ja hiljaisesti. Aurinkopaneelit, jotka on suunniteltu seuraamaan auringon liikettä taivaalla, voivat tämänhetkisten suunnitelmien mukaan kääntyä noin 0,25–0,5 astetta minuutissa. Tämä tarkoittaa noin 15–30 asteen kääntöä tunnissa. Näin vähäisestä ja hitaasta liikkeestä ei aiheudu ympäristöön häiritsevää ääntä. Muuntoasemista tai inverttereistä ei myöskään synny häiritsevää ääntä ympäristöön. Yleisesti ottaen aurinkovoimalat ovat asuinympäristöilleen huomattavasti hiljaisempia, ympäristöystävällisempiä ja miellyttävämpiä verrattuna muihin energiantuotantomuotoihin, kuten tuulivoimaloihin tai dieselgeneraattoreihin.

Loviisan kaupunki toteaa, että hankekehitysyritys 3Flash Finland Oy:ltä saadun tiedon mukaan aurinkopaneelirivistöjen väliin jäävän kasvillisuuden leikkaamisessa tullaan suosimaan sähkökäyttöisiä työvälineitä, joista syntyvä ääni on polttomootorikäyttöisiä työvälineitä vähäisempi. Aurinkopaneelirivistöjen välinen alue tullaan niittämään 1–2 kertaa kesäkaudella. Jokiniemen peltojen alueella on tähän saakka liikkunut viljelyyn liittyviä työkoneita, traktoreita ja muuta raskasta maatalouslaitteistoa, joiden aiheuttama äänihaitta ei oletettavasti ole ollut vähäisempi kuin aurinkovoimajärjestelmän ylläpitohuoltoon liittyvän leikkaustarpeen äänihaitta.

8. Lopuksi

Valitus:

”Edellä esitetyin perustein kaavaratkaisun yhteisvaikutukset ylittävät sen, mitä maanomistajan voi aiheellisesti vaatia sietävän. Yleiskaava aiheuttaa siten maanomistajalle sellaisen kohtuuttoman haitan, jollaista tarkoitetaan maankäyttölain 39. §:ssä 3. momentissa.

Kokonaisarviointi osoittaa, että kaavaratkaisu perustuu puutteelliseen ja osin harhaanjohtavaan päätöksen pohjaan. Visualisoinnit aliarvioivat todellista maisemavaikutusta, muun muassa siksi, että rajalliset näkymät ja tekniset valinnat vaikuttavat siihen, miten voimalan laajuus koetaan. Sen lisäksi hankkeen keskeisiä seurausvaikutuksia, kuten voimajohtojen ja muun infrastruktuurin tarvetta, ei ole tutkittu riittävän laajasti, vaikka ne ovat suunnitellun aurinkopuiston suora seuraus. Myöskään henkilöturvallisuuteen tai häikäisyvaikutuksiin liittyviä riskejä ei ole analysoitu tyydyttävästi.

Kaavaratkaisu tarkoittaa, että yksittäisille maanomistajille määrätään kauaskantoisia rajoituksia ja haittoja ilman, että ne olisivat järkevissä suhteissa yleiseen etuun, johon vedotaan. Rajoitukset eivät myöskään

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

vaikuta välttämättömiltä, erityisesti ottaen huomioon, että maltillisempia toimenpiteitä ja suojaustoimenpiteitä ei ole tutkittu riittävästi.

Kaavaratkaisu voi myös aiheuttaa maanomistajalle taloudellisia seurauksia, kuten korkeamman kiinteistöveroakaan, antamatta maanomistajalle käytännössä mahdollisuutta käyttää aluetta kaavan mukaiseen tarkoitukseen. Tämä vahvistaa kaavan aiheuttamaa kohtuuttomuutta.

Valittaja pidättää itselleen oikeuden täydentää perusteitaan kunnan vastauksen johdosta.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijöiden väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan toteutuminen ei aiheuta alueidenkäyttölain 39. § 3. mom. tarkoittamaa kohtuutonta haittaa tai rajoitusta lähialueen maanomistajille. Maanomistajilla on edelleen mahdollisuus käyttää kiinteistöjään nykyisessä tarkoituksessa. Aurinkovoimalasta ei tule syntymään kohtuutonta rasitusta esimerkiksi melun tai heijastuksen muodossa. Aurinkovoimala ei tule aiheuttamaan lähialueen asukkaille myöskään terveydellisiä haittoja. Loviisan kaupunki toteaa myös, että Jokiniemen aurinkovoimalan osayleiskaavan toteutuminen ei vaikuta aurinkovoimala-aluetta ympäröivän maankäytön kiinteistöveron laskentaperusteisiin. Ympäröivä maankäyttö osoitetaan kaavassa nykytilanteen mukaisesti.

Loviisan kaupunki toteaa, että teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden rakentuminen Suomeen on vielä suhteellisen uusi asia ja tieteellistä tutkimusta asuinkiinteistöjen hintakehityksestä aurinkovoimaloiden läheisyydessä ei ole Suomessa vielä tehty. Tuulivoimaloiden vaikutuksista asuinkiinteistöjen hintakehitykseen on sen sijaan jo tutkittu. Tuulivoimaloiden maisemavaikutukset ovat huomattavasti merkittävämmät kuin aurinkovoimaloiden. Tuulivoimaloilla on lisäksi välke-, varjostus- ja meluvaikutuksia, jotka aurinkovoimaloissa ovat minimaaliset. Joulukuussa 2021 julkaistiin tutkimus Tuulivoima – Vaikutus asuinkiinteistöjen hintoihin (Taloustutkimus ja FCG Finnish Consulting Group Oy). Tutkimusaineistona oli yli 1 000 tuulivoimaloiden läheisyydessä sijaitsevan asuinkiinteistön kauppaa kahdeksan kunnan alueella vuosina 2013–2021. Johtopäätöksenä tutkimuksessa todetaan, että tuulivoimahankkeiden käyttönotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Tutkimuksen johtopäätöksissä todetaan myös, että asuinkiinteistöjen hintojen muutoksiin vaikuttavat tuulivoimaloita enemmän paikallisten asuntomarkkinoiden yleinen kehitys.

YHTEENVETO

Loviisan kaupunki toteaa yhteenvetona, että kaupungin antaman lausunnon liitemateriaaleista käy ilmi, että Loviisan kaupungin menettely Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavassa on ollut voimassa olevan lainsäädännön ja oikeuskäytännön mukainen.

Asianomaisille ja kuntalaisille on annettu mahdollisuus kaavaprosessiin osallistumiseen. Osallistumismahdollisuutta on myös hyödynnetty kirjallisesti sekä osallistumalla yleisö- ja keskustelutilaisuuksiin. Mm. palautteen perusteella kaavakartalla olevaa Björkkullan suojaviheraluetta on laajennettu kaavaprosessin kuluessa. Se seikka, että kaavaratkaisu ei kaikilta osin noudata kaavan osallisten toiveita tai näkemyksiä ei tee siitä lainvastaista.

Loviisan kaupunki katsoo, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on laadittu AKL:n 39. §:n yleiskaavalle asettamien sisältövaatimusten mukaisesti.

LOVIISAN KAUPUNGIN MUUT VAATIMUKSET

Loviisan kaupunginhallitus pyytääkin näin ollen kunnioittavasti, että hallinto-oikeus hylkää osayleiskaavaa koskevat valitukset. Lisäksi, kun otetaan huomioon oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95. §, jossa säädetään oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuudesta, ei Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan ole kohtuutonta, että valittajat vastaavat itse omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Luettelo lausunnon liitteeksi toimitettavista asiakirjoista:

1. *Delgeneralplan för solkraft i Ånäs_PLANKARTA_19.3.2026*
2. *Delgeneralplan för solkraft i Ånäs_PLANBESKRIVNING_19.3.2026*
3. *Bilaga 1. Delgeneralplan för solkraft i Ånäs_PDB 9.6.2025 Uppdat. 10.11.2025*
4. *Liite 2. Jokiniemen aurinkovoimaoyk_Palautte ja vastineet_12.3.2026*
5. *Liite 3. Loviisan Jokiniemen aurinkovoimahankkeen luontoselvitykset_29.10.2025*
6. *Liite 4. Jokiniemi_Aurinkovoimapuiston arkeologinen tarkkuusinventointi_16.4.2025*
7. *Liite 5. Maisemaselvitys_Loviisa NotNukeOne aurinkovoimahanke_221.5.2025*
8. *Liite 6. Loviisan Jokiniemen aurinkovoimala_Kasvihuonekaasuvaikutukset_8.10.2025*
9. *Liite 7. Loviisa_Jokiniemi_Hulevesiselvitys_2.6.2025*
10. *Havainnekuvat*
11. *Loviisa_Jokiniemen tilan rakennusinventointi_4.3.2026*
12. *EU-step seal -dokumentti, EU-rahoitus hankkeelle*

Pyydettyessä Loviisan kaupunki toimittaa lisämateriaalia.

Loviisan kaupunki pyytää mitä kohteliaimmin hallinto-oikeutta käsittelemään valituksen mahdollisimman pikaisesti, jotta asiassa kolmansille osapuolille ja asianosaisille aiheutuvat välilliset kustannukset eivät nouse kohtuuttoman suuriksi ja siten johda näiden tahojen oikeudenmenetyksiin.

Kunnioitavasti

15.6.2026 Loviisassa

Loviisan kaupunginhallitus